

Narcís Bonet: música i pàtria



Aquest nou any també hem d'acomiar el compositor Narcís Bonet, traspasat l'11 de gener a París. Va néixer a Barcelona el 1933 en una de les famílies més actives en el conreu i la difusió de la cultura catalana, com eren els seus pares Lluís Bonet Garí, l'arquitecte deixeble de Gaudí i continuador de la construcció de la Sagrada Família, i Mercè Armengol, l'ànima de tantes trobades d'artistes i intel·lectuals catalans que es van poder reunir a casa seva de manera privada i clandestina durant el franquisme.

Narcís Bonet va ser el petit de cinc germans i el que va consagrar la seva vida a la música, però sense oblidar en cap moment el seu compromís amb Catalunya. La seva formació musical amb mestres com Joan Massià i Maria Carbonell, Joan Llongueras, Lluís Maria Millet, Eduard Toldrà i Emili Pujol, així com el vincle familiar que tingué amb la cantant Conxita Badia, el van enllaçar fortament amb el context d'abans de la guerra i amb l'estètica noucentista que sempre estaria a l'essència de la seva música.



Primer recital de Narcís Bonet al Palau de la Música Catalana, el 23 de maig de 1946. Imatge obtinguda a www.narcisbonet.org

Poc després de debutar com a pianista i compositor als tretze anys al Palau de la Música Catalana, marxaria a París, el 1949, per continuar els estudis amb Nadia Boulanger i formar part de la seva privilegiada *boulangerie*, l'estol de deixebles de la gran pianista francesa. Bonet la succeiria en la direcció del Conservatoire Americain de Fontainebleau, on el 1952 i el 1953 va obtenir el primer premi de composició. La seva immersió en el context musical francès va ser total, com demostra el fet que Darius Milhaud el proposés per al premi de composició de la Fundació Copley de Chicago el 1958.



Narcís Bonet amb Nadia Boulanger, a la casa de la família Bonet a Barcelona (1953). Imatge obtinguda a www.narcisbonet.org

Narcís Bonet es va establir definitivament a París, des d'on va continuar la seva creació i va exercir la pedagogia en diverses institucions, com el

Conservatori de París, l'École Normal, de la qual va ser director adjunt, i, més recentment, l'Schola Cantorum. Els càrrecs que va exercir en la promoció de la música i de la cultura són molt abundants i diversos, vinculats amb entitats com la UNESCO, Joventuts Musicals o col·laborant en les Emisiones en Lengua Española de la Radio Francesa. També va ser secretari tècnic de l'Orquesta y Coro de Radio Televisión Española, a l'època mítica d'Igor Markevitch, amb el qual va col·laborar en la seva edició analítica de les nou *Simfonies* de Beethoven editades per Van de Velde i en la seva "Antología de la Zarzuela".



Narcís Bonet dirigeix la cantata *Ho sap tothom i és profecia*, amb el Cor Madrigal, al Palau de la Música Catalana (1987). Imatge obtinguda a www.narcisbonet.org

Però darrere de tota la capacitat de lideratge o d'activista cultural, sempre amb el cor al seu país, Narcís Bonet ens ha deixat una obra en la qual trobem una devoció molt particular cap als poetes catalans més representatius d'aquesta mística patriòtica tan inspiradora, com van ser-ho Joan Maragall o Salvador Espriu. De fet, Bonet es va presentar com a compositor al Palau amb una obra inspirada en el clàssic maragallà *La vaca cega*. També va posar música a alguns dels seus poemes dedicats a *Haidé* -dels qual així mateix va fer una versió per a soprano i orquestra- i en obres com les *Diades d'amor*, *Altres vistes al mar* o el recull que té de *Sis cançons sobre poemes de Joan Maragall*.

També hi trobem la composició musical del poema *Ho sap tothom i és profecia* de Josep Vicenç Foix, que va convertir en una cantata de Nadal per a cor infantil, cor mixt, conjunt instrumental i la participació del públic. Però segurament la seva obra cabdal va ser *La pell de brau*, per a narrador i conjunt instrumental, sobre el poemari de Salvador Espriu, que ell mateix va estrenar amb Markevitch a Madrid el 1967. El 1980 es va sentir a Barcelona, amb Josep Maria Flotats com a narrador i l'Orquestra Ciutat de Barcelona, dirigida pel mateix Bonet. També en destaquem la versió que va fer el flautista i també compositor Peter Bacchus, vinculat personalment amb Bonet a través de la seva

filla Anna, fruit de la seva unió amb la pianista Carmen Serrano.

Amb aquestes obres i amb les cançons populars catalanes que va arribar a harmonitzar, la seva composició té una presència singular pel fet de voler-se mantenir fidel a la tonalitat i independent de l'onada d'experimentació que es va viure entre les dècades dels anys 1950 i 1970. La seva música quedava adherida a la paraula i en sorgia amb un nou esperit sonor. La claredat de timbres i d'expressió són trets característics de la seva factura, atenta en tot moment al dibuix de la melodia i als sentiments dels acords. Tot i que al llarg de la seva vida va publicar amb diverses editorials, actualment la majoria de la seva obra la podem trobar al catàleg de Dinsic.



Narcís Bonet i la seva esposa, la soprano Hélène Giraudier, a la Salle Cortot de París (1 de març de 2006). Imatge obtinguda a www.narcisbonet.org

Els coneixements musicals de Narcís Bonet eren vastíssims, com podien comprovar els alumnes que assistien a les classes magistrals que va oferir durant molts anys a l'Acadèmia Marshall, gràcies a la seva amistat amb Àlicia de Larrocha. Al *Tractat de solfeig*, del 1984, recull tot el seu coneixement de la teoria de la música. El seu domini de l'harmonia i del contrapunt, el seu profund bagatge musical, la seva eloqüència a l'hora d'analitzar les obres més complexes del repertori, així com el seu gran talent com a pianista, el van portar a abastar el màxim de registres i a conrear tots els gèneres compositius, també la música escènica, amb títols com *Les troyennes*, amb text de Jean-Paul Sartre, el 1978; i la música sacra, amb la *Missa in Epiphania Domini*, el 1957. Per a orquestra, en trobem la *Suite per a cordes* i la *Suite de ballet*, que va estrenar Eduard Toldrà al capdavant de l'Orquestra Municipal de Barcelona el 1952 i el 1954, respectivament. O l'*Homenatge a Gaudí*, que el mestre Antoni Ros Marbà va estrenar el 1966 amb l'Orquestra Sinfònica de RTVE.

Els darrers temps la seva presència a Catalunya sovintejava en estrenes i

homenatges, com el que li va fer el Festival de Pasqua de Cervera el 2013. El 1998 va rebre la Creu de Sant Jordi per la seva trajectòria i l'activisme catalanista des de París, essent una figura clau en la continuïtat d'Òmnium Cultural quan va ser prohibit pel règim a Catalunya. Es va arrelar a França gràcies a la seva esposa i companya en tants concerts, la cantant i esculptora Hélène Giraudier, amb qui encara va poder compartir un concert molt emotiu poques setmanes abans del seu traspàs. Va ser condecorat amb el grau d'Officier dans l'Ordre des Arts et des Lettres, i el regne de Mònaco també el va distingir amb el Mèrit Cultural, l'Orde de Saint Charles i el dels Grimaldi, que li va concedir el príncep Albert.

Ens queden gravacions antològiques, com la que va fer Vergara de *La pell de brau*, o el disc *Melodies*, del mateix Narcís Bonet al piano amb la seva estimada Hélène cantant, o la gravació de la cantata *Ho sap tothom i és profecia* amb la direcció de la seva neboda Montserrat Bonet. Rastres d'una vida plena del seu somriure, que quedarà fixat en la memòria de tots els qui vam tenir el privilegi de tractar-lo personalment.